

Onnen kaipuu

Suuntautuminen tulevaan hyvään tekee kristityistä *matkalaisia*. Maailman lapset etsivät hyvänsä ajallisista ja saavat myös niistä palkkansa, mutta Jumalan lasten aarre on taivaissa. On kuitenkin syytä todeta, että ihmismieleen näyttää aivan yleisesti piintyneen jonkinlainen alati jatkuva paremman kaipuu, tyydyttämättömyys, mikä ei häviä hetkellisten saavutusten mukana...

Mutta keskeneräisyys ilmenee kaikilla aloilla: poikainen toivoo tulevansa onnellisemmaksi miehuusikään päästyään, mies uuteen parempaan toimeen päästyään. Alati tähdätään parempaan ja täydellisempään, sanalla sanoen sellaiseen, mitä emme saavuta. Kolkutamme jokaiselle ovelle turhaan; sieluumme jää nälkä. Tämä ei ole mitään muuta kuin jo Augustinuksen lausuma totuus: ihmissydän on rauhaton, kunnes se löytää rauhan Jumalassa. Mutta ihmissydän ei näytä tätä tajuavan, vaan saattaa jäädä jopa ihastelemaan omaa kaukokaipuutaan tai etsiä tuntemuksilleen runollisia ilmaisuja. Useimmat näyttävät jättävän etsimisen sikseen ja lähtevät ottamaan "iloa irti elämästä" sellaisena kuin tämä *nyt* on saatavissa. Pidetään ehkä silmällä pelkästään ajallisia nautintoja, ja siihenhän kuvakertomus rikkaasta miehestä niin kuin hyvän sadon saaneesta uusien aittojen rakentajastakin viittaavat, mutta nykyisin tekisi mieli puhua vähän muunkinlaisesta paneutumisesta ajallisiin...

Ylpeä ihminen

Mikä lopulta on tämän vanhan ja taas uuden katsomuksen takana? Se tietenkin, että ihmistä harmittaa, kun hän ei voi elää tässä maailmassa niinkuin paratiisissa eletäisiin, mutta hänen mieleensä ei juolahda, että Kaikkivaltiaalla voisi olla juuri tässä asiain järjestelyssä joitakin tarkoituksia, siitä puhumattakaan, että hän alkuunsa käsitteisi kristillistä syntioppia. Leveys- ja pituusmitat ovat, mutta korkeus- ja syvyysmitta puuttuvat. Toiseksi tämä asennoituminen johtuu ylimielisestä uskosta ihmisen omaan suuruuteen. Sehän oli jo alkusynnin luonteenomaisin piirre. Te tulette Jumalan kaltaisiksi, oli silloin houkutus. Tässä pyritään jopa Jumalaa paremmiksi. Enemminkin: Jumalan olisi jo aikojen aamuna tullut tehokkaammin valmistautua palvelemaan suurta ihmistä, joka on maailman herra! Ja kolmanneksi on aiheemme kannalta tietenkin sanottava, että tekninen edistyminen lumoo ihmisen niin, että tämä unohtaa olevansa kuolemaa kohti kulkeva hetken matkalainen. Turbiinit pyörivät, moottorit jylisevät, rakettien vauhti kiihtyy ja sähköaviot rekisteröivät saavutuksia, joilla ei näytä olevan rajoja - mutta tuota yhtä rajaa ei kukaan ylitä: kuolemaa. Jonkun mielestä olisi uljasta lysähtää hengettömäksi komealla avaruusmatkalla ja saada ehkä niin kuin sanotaan "kuolematon maine" ensimmäisenä siinä ja siinä. Mutta muuttaako vauhdin hurma hiventäkään tuosta raja takana vastaan tulevasta sanasta: "*Poikani, sinä sait hyväsi eläessäsi?*" Merkillistä, miten ystävällisesti tämä sanotaan. Mutta eihän ehdottoman vallan käyttäjän tarvitse huutaa.

Matkamiehen mieli syrjäytynyt

Niin, tämän maailman lapset etsivät hyvänsä ajallisista ja saavat myös palkkansa niistä, mutta Jumalan lasten aarre on taivaissa. Tämän aarteen odotus elää vielä, joskin pääasiallisesti maan hiljaisten sydämissä. Maailmallisen kristillisyyden, joka osaa tehdä mainosta ja löytää suosiotakin, koska se edustaa milloin "arvoja", milloin "yhteiskuntaa lujittavaa siveellisyyttä", milloin taas esteettistä "hartautta", tuon, joka auliisti kuuntelee, minkälaiseksi ihmiset sitä toivoivat, on helppoa paneutua täällä asumaan, mutta matkamiehen mieltä siinä on yhtä vähän kuin toistakaan suurta odotusta, Herran uuden tulemisen.

Vähäisenkin hengellisen arvostelukyvyn omaava henkilö huomaa yleensä, missä usko on elävää ja missä ei, mutta eräällä alueella tällainen henkien erottaminen ei näytä yhtä helpolta. Tarkoitan sitä matkamiehen mielen syrjäytymistä, mikä syntyy innokkaan sosiaalisen toiminnan piirissä. Eihän tarvitse muuta kuin selailta yhden ainoan viikon sanomalehtien yleisönosaston kirjoituksia, niin näkee siellä jonkun nimimerkkiä käyttävän "Tosiuskovan", "Kirkon ystävän" tms. puhuvan kirkkojen rakentamista vastaan ja vetoavan siihen, ettei nykyajan ihminen enää halua kuunnella saarnoja: hän ymmärtää tekojen kieltä. On aivan varmaa, että meidän on syytä vakavasti kuunnella tätä puhetta, sillä Herra itse kulki ympäri ja teki hyvää. Mutta olen joskus pysähtynyt miettimään, mikä olisi seuraava askel, jos joskus saataisiin pystyyn niin paljon yhteiskunnallisen huollon alaan

kuuluvia laitoksia ja muuta sosiaalisia oloja parantavaa, että rohkeimmatkin toiveemme toteutuisivat. Olisiko se se, että tämän hyvän aikaansaaneet alkaisivat nyt yhtä ponnekaasti puhua ihmisille parannuksenteon ja uudestisyntymisen välttämättömyydestä kuin he varhaisemmin puhuivat yhteiskunnallisista uudistuksista? Olisiko se todella niin ihmeellinen uusi vaihe sanomalehtien yleisönosastoissa, että nuo samat "tosiuskovaiset" nyt muistuttaisivat auttamilleen ihmisille Jeesuksen kertomusta rikkaasta miehestä, jonka ajallisen elämän toiveet olivat siinä määrin toteutuneet, että tämä sanoi sielulleen: "Sielu, sinulla on paljon hyvää tallessa moneksi vuodeksi. Nauti lepoa, syö, juo ja iloitse?" Jatkon tunnemme: *Herra sanoo tälle ihmiselle: "Sinä mieletön, tänä yönä sielusi vaaditaan sinulta pois; kenelle sitten joutuu se, minkä sinä olet hankkinut?"* (Luuk.12:20 ss.).

Jumala on varannut meille parempaa

Vielä kerran: maailmassa on kyllä niin hirvittävästi kaikenlaista kärsimystä, köyhyyttä, sairautta ja muuta hätää, niin paljon epäoikeudemukaisuutta ja maallisen hyvän epätasaista jakautumista, ettei meillä ole syytä sanoa yhtään ainoata tylyä sanaa yhdestäkään ainoasta yrityksestä parantaa oloja, jos tuo yritys tuo vaikkapa vain yhden ainoan vesilasin tarjoaman virkistykseen jollekulle kärsivälle. Se muistetaan vielä taivaassakin. Mutta, kuulijani, eihän tämä silti saa johtaa meitä unohtamaan, että Jumala on varannut lapsilleen vielä paljon parempaakin kuin kaikki ajalliset helpotukset, jotka ovat katoavia. Eihän mikään ajallinen tyydytys ole muuta kuin heikkoa ja ohimenevää heijastusta niistä kirkkauden lahjoista joita odotamme. Hyvän tekeminen ei saa muodostua, niinkuin nyt näyttää tapahtuvan, taisteluvälineeksi kristittyjen taivastoivoa vastaan. Ajan virta näyttää kuitenkin väkevänä kulkevan juuri tähän suuntaan, ja meistä sananjulistajistakin tulee helposti opettajia, jotka kuljemme virran mukana. Vaara piilee lähinnä kahdessa asiassa.

Käännytyskielto

Ensiksikin on pelättävissä, että meiltä katoaa kaikki taju iankaikkisen elämän ehdoista, toisin sanoen siitä, mitä isät nimittivät armonjärjestykseksi tai pelastusjärjestykseksi. Olen kuullut kauhistuttavia asioita. Maassamme on sielunhoitajan tehtävissä henkilöitä, jotka ovat ottaneet ohjelmakseen tällaisen: kirkko ei saa yrittää käännättää ketään; pietismi, joka sellaista yrittää, on juurrutettava pois. Ei saisi siis enää julistaa ihmisille Jumalan kutsua, hänen kehotustaan parannuksentekoon, hänen ilmoitustaan, että vain uudestisyntyneet pääsevät elämään, ei puhua pyhityksestä, jota ilman ei kukaan ole näkevä Herraa, ei sanalla sanoen saisi enää tehdä evankelioimistyötä. Pois herätyskokoukset! Täytyy kysyä, uskovatko nämä tällaiset ohjelmanjulistajat itse enää ollenkaan tulevan elämän olemassaoloonkaan - vai luulevatko he kenties siihen päästävän noin vain ilman mitään Pyhän Hengen armoaikutusta ihmisen sydämessä, siis ilman persoonallista uskoa, mikä yhdistää syntisen hänen Vapahtajaansa?

Omatunto muistuttaa päämäärästä

Täytyy kysyä kuten tekee Henrik Renqvistin aikoinaan suomentaman Herran Koston Aika nimisen kirjan tekijä Eric Wallström: "Sano, rakas Christitty, kusa se lawia autuuden tie on kirjoitettu, jota sinä waellat? Sano, kusa se pyöriwä ja niljakas perustus, jonka päälle sinä rakennat, on oikiaxi nähty." Onneksi on toki vielä syntisen omatunto sellainen tekijä, joka ei väärää saarnaa myötäile, vaan panee meidät tiukalle: olenko todella luopunut synnistä, vai pyytelenkö sitä aina vain anteeksi siihen jäädäkseni? Olenko koskaan todella saanut sisällistä puhdistumista, niin että synnin taakat ovat kirvonneet hartioiltani, vai olenko yhä orja? Yritäkö ehkä paneutua kaikenlaiseen hyvään toimintaan samanaikaisesti, kun sisällisessä elämässäni suosin himojen ja halujen saastaa ja ehkä elän salatuissa luvattomissa suhteissakin?

Mikä Jumalan ääni onkaan omatunto, kun se ei jätä meitä väärään rauhaan! Katsokaa, se on Jumalan ääni nimenomaan siinä, että se muistuttaa meitä matkallaolon ja päämäärän oikeasta keskinäisestä suhteesta: ei matkallaoleminen ole pääasia, vaan pääasia on päämäärä. Mutta päämäärää ei saavuteta, jollei tosimitoiminnassa varauduta sitä vastaanottamaan. Älkää kuunnelko hetkeäkään julistajia, jotka kieltävät kääntymisen välttämättömyyden. Pyytäkää, jos itse ette vielä koskaan ole todella kääntyneet ja saaneet Herraa Kristusta henkilökohtaisekseen Vapahtajaksenne, että Jumala antaisi teille pian tämän äärettömän armon. Muistakaa, että kaikki muu on roskaa Herramme ja Vapahtajamme tuntemisen rinnalla. Jollette tajua sitä nyt, tulette sen kerran tajuamaan, kun ajallinen matkanne päättyy.

Hyvinvointivaltion kiusaus

Toiseksi on pelättävissä, että nykyinen suuntaus ajallisiin estää ihmisiä käsittämstä hengellisen elämän laatua. Se voi siis riistää meiltä edellä mainitun tajun hengellisen elämän välttämättömyydestä yleensä, niin että jatkamme vaellustamme sisällisesti uudistumattomina, mutta se voi johtaa pahasti harhaan myös sellaisia, jotka jo ovat uudistuneet, saattamalla nämä vääriin käsityksiin ja kuvitelmiin, odottamaan ehkä tyyntä siellä, missä Herra antaa myrskyä, ja ruusuja siellä, missä onkin ohdakkeita. Mitä tällä tarkoitan? Sitä, että Jumala saattaa lapsiansa perille läpi kärsimysten ahtaisten porttien ja yli pohjattomilta tuntuvien syvyyksien. Tämä on hyvin vierasta meille, joitten ajatukset kiertyvät alati - ja tämän maailman kannalta täysin ymmärrettävästikin - niiden asioitten ympärille, joille on keksitty uusi sopiva nimikin: hyvinvointivaltio. Pois se, että väheksyisimme pyrkimystä yhä suuremman hyvinvoinnin saavuttamiseen, mutta huomannetteko erästä vavahduttavaa seikkaa: Kuka enää osaa tai ehkä rohkeneekaan julistaa Jumalan sanaa rististä *Jumalan* panemana meidän harteillemme, kuka siitä, että ihmiselle voi olla *hyvä* viipyä murhehuoneessa, koska Jumala juuri siinä kasvattaa häntä taivasta varten? Kuka pysähtyy enää miettimään Herran vastausta itselleen Paavalille, joka turhaan pyysi pistimen poisottamista, kuka tämän tunnustusta mieltymyksestä heikkouteen, pahoinpitelyihin, hätään, vainoihin, ahdistuksiin Kristuksen tähden, koska hän juuri ollessaan heikko onkin Herrassa väkevä (2 Kor.12:10)?

Risti uskovan matkavarustuksena

Bernieri huudahtaa: "Tulkaa tänne, te hyvät vieraat, murhe, köyhyys, ylenkatse ja kärsimys, sillä te kuulutte Jeesuksen Kristuksen ylhäiseen saattueeseen!" Ja Quirsfeld lausuu paljon luetussa hartauskirjassaan, että Kristuksen morsiamen sepeleessä on nämä kukkaset: maailman ylenkatse, vaino, ristinkukkanen, köyhyys ja murhe. Onko meillä enää ollenkaan aitoa tuntumaa koko tähän UT:n miesten ja lukemattomien muitten sen jälkeen omistamaan asenteeseen? Mutta huomannemme, että juuri tästä onnettomasta pintapuolisuudestamme johtuu, että iskut sitten tulevat niin hirvittävinä kuin tulevat? Jumala kokee vetää meitä hyvyydellä parannukseen, mutta elämässä on myös tilanteita, joissa tuntuu siltä kuin kaikki hornan ilkkuvat vallat huutaisivat meille: olet matkalla, ja unohdit sen!

Olen viime vuosina erään työni johdosta joutunut lukemaan paljon vanhoja pietistisiä hartauskirjoja. Ne herättävät monia kysymyksiä...

Lukekaa edelleen vaikkapa Nohrborgia ja Wegeliusta, noita 1700-luvun pohjoismaisia suuria kirjoittajia, katsokaa mitä jälkimmäinen oppi joutuessaan jo poikasena vanhempiansa kanssa ison vihan aikoina pakomatulle läpi korprien aina Ruijan rannoille saakka. Kun hän kirjoitti kristityn matkanteosta ja vaivoista, todellisesta parannuksesta ja uskosta ja lopulta ihanasta toivostakin, hän teki sen siitä sananmukaisesti vakuuttuneena, mitä aluksi veisasitte:

Tie sinne ohdakkeinen on Ja portti ahdas aivan, Vie alle ristin, ahdingon Ja murheen, sodan vaivan. Siell` esteet lukemattomat, Suot, laaksot, mäet, kukkulat, kohtaavat matkamiestä.

Mutta hän teki matkaansa rasituksista huolimatta miehenä, joka pyrki perille. Lukekaa ennen kaikkea Bunyania, Kristityn vaelluksen kirjoittajaa, seurailkaa hänen opastaminaan kristityn kilvoitusta ja tarkkailkaa onko elämässänne sille mitään vastinetta. Bunyan korostaa erityisesti jumalattomien ihmisten Herran kansalle tuottamia vaikeuksia. Jumalan sanan mukaan vainot tulevat lopun aikoina erityisen raskaiksi kestää.

Yhdyskunta taivaissa

Mutta emmehän saa jäädä vain sieltä täältä eteemme nousevien Jumalan miesten muiston tai kirjoitusten ääreen. Kaikki nyt sanottu on olennaisesti jo UT:ssa. Ajattelen esim. ensimmäistä Pietarin kirjettä, tuota "hajallaan asuville *muukalaisille*" kirjoitettua lohdutusta ja Hebrealaiskirjeen suuntautumista tuonpuoleiseen. Miten lausuukaan sen tekijä puhuttuaan varhaisista uskon ihmisistä: he eivät vielä (VT:n aikana) saavuttaneet luvattua, vaikka olivatkin kaukaa sen nähneet ja sitä tervehtineet ja "tunnustaneet olevansa vieraita ja muukalaisia maan päällä" ja näin ilmaisseet "etsivänsä isänmaata" (Hebr.11:13 s.). "Ei meillä ole täällä pysyväistä kaupunkia, vaan tulevaista me etsimme" (13:14) - mutta emme vain etsi, olemme perillisiä: "Koska me saamme valtakunnan, joka ei järky, olkaamme kiitolliset" (12:28). Ajattelen myös Paavalin sanoja 1 Korinttolaiskirjeessä: "Sen minä sanon, veljet: aika on lyhyt; olkoot tästedes nekin, joilla on vaimot, niinkuin ei heillä niitä olisikaan, ja ne, jotka itkevät, niinkuin eivät itkisi, ja ne, jotka iloitsevat, niinkuin eivät iloitsisi, ja ne, jotka jotakin ostavat, niinkuin eivät saisi omanansa pitää, ja ne, jotka tätä maailmaa hyödyksensä käyttävät, niinkuin eivät sitä käyttäisi, sillä tämän

maailman muoto on katoamassa" (7:29 ss.).

- Joku vastaa viisaana: Paavali ei tarkoita tuossa yksilöllistä kuolemaa, vaan pikaisen maailmanlopun odotusta. Olkoon hän oikeassa - mutta muuttuuko pääasia siitä, että yksilöllisen kuoleman lisäksi tulee vielä ennemmin tai myöhemmin kosminenkin tuho? Paavalin asennoituminen on suoranaista seurausta Herran Jeesuksen omasta opetuksesta: "*Älkää kootko itsellenne aarteita maan päälle*" ja: "*Etsikää ensin Jumalan valtakuntaa!*" Herra sanoi Pilatukselle (Joh. 18:36): "*Minun kuninkuuteni (= valtakuntani, basileia) ei ole tästä maailmasta*", ja kuin jatkoksi tälle sanoo Paavali: "*Meidän yhdyskuntamme on taivaissa*" (Fil. 3:20). Olen jo aikaisemmin viitannut siihen, että Herran oman opetuksen mahtava tausta alusta alkaen oli tulevan hyvän niin kuin tilinteonkin ilmoittaminen rajan takana. Häneltä on säilynyt myös ajatus, jota ei ole UT:ssa, mutta joka on löydetty irrallisena vanhoista lähteistä: "Elämä on kuin silta; kulje siitä yli, mutta älä rakenna majaasi siihen."

Rakennetaan tuhoutuvaa rakennusta

Ensimmäisessä esitelmässä oli puhetta kuolemasta elämän laadun määrääjänä. Nyt on syytä palata siihen. Kuolema aiheuttaa, että täällä jää ylen paljon keskeneräiseksi, ei vain siinä mielessä, että alettu työ katkeaa - rakennus ei valmistukaan rakentajan eläessä - vaan myös siinä, ettei valmiiksi saadullakaan ole muuta kuin hetken merkitys. Kuolema ei ole vain loppuraja, vaan se leimaa omalla leimallaan kaiken jo ennen loppua. Mutta kun Heideggerin ym. mukaan ajallinen elämä on "ein Sein zum Tode" ja sen perusluonne lohdutonta ohimenevyyttä, kristitty kääntää näkökulman: *juuri nykyisen ohimenevyys on meidän toivomme*. Meidän ei suinkaan vain täydy olla matkalaisia, vaan me *saamme* olla niitä. Nyt itsensä vaeltajaksi, kodittomaksi ja muukalaiseksi tunteva iloitkoon siitä, että näin on, sillä hänellä on varsinainen kotimaansa edessäpäin.

Toivoa toivottomalle

Miten lohdutonta olisikaan, jos Herra kehottaisi meitä etsimään ilomme vain täältä! Rakkauden lämpöä ehkä kristillisyyden toisi kärsivien huoneeseen - mutta esim. parantumattomasta syöpästä sairastavan Jumalan lapsen jokainen uusi aamu olisi vain edellistä kauhistavampi, ja jokainen vanhus haparoisi kohti illan pimeyttä ilman vähäisintäkään uuden aamun toivoa. Mutta silloin myös kaikki se murheellinen, mitä toteamme maailmassa ympärillämme, miljoonien kärsiminen sekä luonnonvoimien että tunnottomien ihmisten käsissä, olisi pelkkää mielettöntä menoa, missä vain räikkäännyttäisiin ja missä väkevämpi saisi tilintekoon koskaan joutumatta sortaa heikompaansa.

Ei, Jumalan sanan suuri sanoma kaiken tämän ylle on aivan päinvastainen: älkää murehtiko! Nyt silmienne edessä oleva ei ole mitään lopullista. Se on kovaa, niin kovaa että tuskaan katkeroituva kokee Jobin kiusauksen kirota oma syntymänsä - ja kuitenkin se on, kiitos Jumalan, vain ohimenevä ahdistus. Jumala ehkä kerran toteuttaa jo tämänkin maan päälle tahtonsa mukaisen tilan, kun saatana sidotaan, mutta joka tapauksessa on hänen lapsillaan kansalaisoikeudet taivaallisessa valtakunnassa. Miten? Taas juuri yhteydessä Herraan Kristukseen, sillä tämä oli itse koditon maan päällä, mutta Jumalan valtakunnassa hän on "isäntä". Häneen uskovat ovat itsensä "Jumalan perhettä" (Ef. 2:19). He ovat Kristuksessa eläessään kohtalonyhteydessä tähän sekä hetken kestävässä alennuksessa että korotuksessa ja iankaikkisessa kirkkaudessa. Älköön yksikään kärsivä Jumalan lapsi unohtako, että itse Jumalan Poika kuului tämän maan päällä ollessaan kärsiviin. Sehän on - kai sen ymmärrätte - itsessään aivan käsittämätöntä, mutta nyt joka tapauksessa meidän hyväksemme tapahtuneena väkevin osoitus siitä, ettei Jumalasta oleva sovi yhteen tämän maailman hengen kanssa. Sana "kilvoitus", jota olemme tottuneet matkanteosta päämäärää kohti taivaltaessa käyttämään, on matkamiehen sana; tämä juoksee kilparadalla saavuttaakseen voittopalkinnon.

Kotiinmeno

UT:n oppi on "matkamiesten teologiaa" (theologia viatorum). Kun pääsinpäivä koittaa, sydämen viimeinen huokaus paljastaa asenteen: nyt, nyt sinä Herra lasket palvelijasi rauhaan menemään. Minne? Kotiin. Kysymyksessä ei ole eläimelle kuuluva "verenden", ei Freudin etsimä "sterben" vaan "heimgehen", kotiinmeno. Lieneeköhän joku joukostanne, hyvät kuulijani, käynyt jonkin herrnhutilaisseurakunnan hautausmaalla? Olette siellä todenneet kaksi asiaa, ensiksi sen, että hautakivet ovat kaikki samankokoisia ja muotoisia, sillä kuolemassa ei ole eroa rikkaitten ja köyhien välillä eikä kenenkään muistoa ole syytä tällä paikalla paisutella, ja toiseksi sen, ettei kiviin ole kaiverrettu mitään epämääräisiä lohdutussanoja tai tunnelmarunojen pätkiä vaan joko

"entschlafen" (poisnukkunut) tai juuri tämä nyt puheena oleva "heimgegangen" (kotiinpäässyt). Hautausmaasta itsestään käytetään sanaa Gottesacker = Jumalan pelto.

Voimme helposti kristittyinä ruveta tällaisissa asioissa tunteilemaan ja ehkäpä langeta imelään kielenkäyttöönkin. Mutta mitä nimenomaan "koti"- sanan käyttöön tulee, se on jumalallisen inspiraation verrattomia havaintokuvia. Jo ajassa voidaan palat kotiin tuhlaajapojan retkiltä, mutta pääasia on Isän koti, missä on hänen lapsilleen varattuna monta asuinsijaa (Joh. 14). Asettakaa itsenne, kuulijani, noitten meidän elinvuosiemme lukemattomien sotavankien tai muuten kodeistaan pois joutuneiden asemaan, muistelkaa kotimaamme historiasta vaikkapa suuren pohjan sodan aikojen Siperiaan vietyjä Pultavan vankeja ja kyselkää, miltä heistä mahtoi tuntua, kun he lopulta reellä läpi Venäjän pakkasten pääsivät lähestymään kauan sitten jättämäänsä isänmaata. Miltä heistä mahtoi tuntua, kun saivat avata tutusti saranoillaan vinghtavan oven ja sulkea syliinsä heitä odottaneen rakkaimman ihmisen tämän maan päällä. Onko tämä ilo todella totta, heidän täytyi kysyä itseltään. Niin, mitä merkitseekään sana koti!

Tai miksemme puhuisi läheisemmin esimerkein? Joukossanne on Karjalan siirtolaisia, jotka eivät ehkä enää koskaan pääse näkemään lapsuutensa tanhuoita, noita rakkaita maisemia, jotka ovat lähtemättömin kuvin piirtyneet heidän sielunsa silmiin. Eivät he osaa ikäväänsä selittää, mutta tosiasia on, että menetys on jättänyt heidän sisimpäänsä hyvin huonosti arpeutuvan haavan. Älkää väheksykö sanaa koti! Kun Jumalan sana puhuu meille kotiin pääsystä, se sisällyttää tähän yhteen ainoaan ilmaisuun jotakin sellaista, mikä vastaa meidän olennaisimpina ja kalliimpina pitämiämme asioita.

Riisumisen paikka

Mutta miten on ymmärrettävä, että toisinaan, ja jopa useinkin juuri sellaiset henkilöt, joitten olisi luullut olleen kotiinpääsystä iloitsevia matkamiehiä, joutuvat kuoleman edessä ahdistuksiin ja että päinvastoin monet jumalattomat säilyttävät ainakin näennäisen rauhallisuutensa? Luulisin, että tämä ahdistuksiin joutuminen kuuluu riisumiseen, sillä Jumala ei odota kerskaavia kuolevia. Hänhän antaa omiensa tulla monella tavalla kolhituiksi jo heidän elämänsä aikana, ja se on kaikki tätä riisumista: älä kuvittele päässeesi pitkällekään, älä luota menestymiseesi kristillisyydessäsi, älä pidä päätäsi pystyssä omalla voimallasi! Sinun pitää kulkea hyvin ahtaan portin läpi ja tulla hyvin pieneksi, uudelleen lapseksi - niin, uudesti syntynythän onkin syntynyt juuri lapseksi! Voi olla, että kuolevan dogmatiikka kaiken tämän johdosta muodostuu hyvin yksinkertaiseksi. Ehkäpä siihen ei mahdu muuta kuin tämä: Isä, sinun käsiisi minä annan henkeni! Mutta mikä lepo loppuun väsyneelle sisältyykään tähän huokaukseen! Sen sijaan ihmisellä, joka jäi yksin, ei ole mitään omaa sammuvaa ajatustaan suurempaa. Hän joutuu laskemaan henkensä omiin käsiinsä - ja sallinette tämän ehkä sopimattoman viitteen: niissä ei pysy edes sairaspöydän juomalasi, vaan vapisevat sormet pudottavat senkin permannelle särkymään.

Pessimistä ajatteluako?

Maininnan ansaitsee kuitenkin vielä toinenkin huomautus, ja sen kuulemme ehkä useamminkin kuin edellisen. Eikö tuo uskovien tuonpuoleisen toivo ole jollakin tavalla täällä epäonnistuneen tai ainakin tätä tämänpuoleista tarpeettoman mustin silmälasien katselevan ihmisen asenne? Eikö se vie elämältä pontta ja johda nimenomaan teknisten saavutusten väheksymiseen? Onhan toki ihminen saanut maailman entistä paremmaksi asuinsijakseen, tehnyt työllään uskomattomia edistysaskeleita. Ja onhan itse luontokin suurelta osaltaan mieltä ylentävä lahja ihmiselle. Miksi vääntää kaikki näin surkeaksi - katsottakoon Vapahtajan oman kehotuksen mukaan kedon kukkia ja taivaan lintuja! Eikö jo lyhytkin kävely kesäisen illan lämpimällä aholla tai viivähdys kotijärven rantakalliolla ole nostamassa jokaista tervettä ihmistä kokonaan toisenlaisiin tunnelmiin? Tai silmäys onnellisen perheen jokapäiväiseen puuhailuun, lasten naurun kuuleminen, kahden toisiaan todella rakastavan ihmisen näkeminen rinta rinnan elämän taipaleella, eikö se kaikki muuta mollia duuriin ja ole toki arvokasta sinänsä? Ja miksi tämän kaiken hyvän yllä pitää alati nähdä Jumalan rangaistus ja tuomio sinä kuolemana, mikä sen tuhoaa?

Niin, miksi, miksi, miksi, miksi kaikki nuo olemassaolomme suurimpia ongelmia koskevat kysymykset, joista ei tule loppua ja joista tämä on yksi? Varmasti itse Vapahtaja oli täällä vaeltaessaan altis toteamaan kauneutta ja hyvyttä, nimenomaan luonnon ja pienen lapsen kohdalla. Ja kuitenkin hän itki kaunista katsellessaan, itki Jerusalemiä, sillä siitä ei ollut jäävä kiveä kiven päälle. Joka vaikkapa vain yhden ainoan kerran elämässään *todella* pysähtyy ajattelemaan kaiken hänelle nyt rakkaan katoavaisuutta, ei välty surumielisyydeltä.

Autuus - kuolema poissa

Eräs ranskalainen kuolemaa paljon mietiskellyt kirjoittaja (Ramette) lausuu: "Et ole enää niin nuori, ettet olisi nähnyt jonkun kuolevan. Olet nähnyt ruumiin saavan kuoleman marmorisen jäykkyyden, olet nähnyt vainajan silmien vähitellen peittyvän salaperäisellä verholla, olet nähnyt huulien menettävän värinsä ja jähmettyvän, jäsenten kangistuvan...Sinä tunnet hyvin tänä kalman hetkenä kaiken sen, mikä noilta silmiltä puuttuu, jotta ne syttyisivät, noilta huuilta, jotta ne värjäisivät, noilta korvilta, jotta ne kuulisivat, noilta sieraimilta, jotta ne liikahtaisivat, tuolta otsalta, jotta se ajattelisi, tuolta sydämeltä, jotta se rakastaisi." Jotakin sanomattoman kallisarvoista on menetetty. Rakennus on tässäkin luhistunut; ei ole kiveä kiven päällä. Ja kun lisäämme, että tätä luhistumista saatetaan elämän murheitten tähden jo pelkästään loppuna odottaa ja toivoa - siis silloinkin, kun ei uskota toiseen parempaan elämään -, niin ihmettelemmekö enää, että uskovat UT:n miehistä johonkuhun Scriveriin ja Scriveristä meidän päiviemme kärsijöihin asti ovat nostaneet katseensa kokonaan toisenlaiseen elämäntilaan ja että he Jumalaa ylistäen ovat puhuneet hänen sitä koskevista lupauksistaan. Autuus voi olla vasta siellä, missä kuolemaa ei enää ole missään muodossa.

Kuolleista herättäminen - perkeleen tekojen tyhjäksi tekeminen

Ja kuitenkin: totesimme edellä, että Herra itse - ja Paavalikin! - palautti UT:n mukaan ihmisiä kuoleman rajoilta ja jopa kuolemastakin takaisin tähän elämään. He pitivät siis tätä ajallista elämäämme kuitenkin joissakin tapauksissa ja jollakin tavalla parempana tai ainakin Jumalan asettamana olotilana, jossa viipyminen oli Jumalan tahto. Olisiko ratkaisu siinä, että he torjuivat ennen aikaista poistumista, joka oli vihollisen aikaansaama? Varmaankin. Herra Jeesus oli tullut tekemään tyhjiksi perkeleen teot, ja hän iski tätä vastaan niin sanoakseni rintaman joka kohdalla. Mutta eihän hän esim. sairaita parantaessaan silti mitenkään osoittanut pitävänsä tätä nykyistä elämää suruttomuudessa ja synnissä elettyinä minään hyvänä tilana. Hänhän saattoi sanoa parantamalleen: "*Mene, mutta älä täst`edes enää syntiä tee*" (Joh.8:11). Se oli tärkeintä... Meidän on tehtävä uskollisesti ja ahkerasti, voimiemme mukaan niin kauan kuin meillä niitä on, kristitylle sopivaa työtä muistaen, että tulee yö, jolloin ei kukaan voi työtä tehdä (Joh.9:4). Tarkoittaako Herra tällä "yöllä" välitilan odotusta vai lopunaikojen antikristillistä yötä, ei ole varmuudella ratkaistavissa. Mutta meidän on pyydettävä itsellemme matkamiehen mieltä, että sydämemme kaiken tämän työnteon keskellä kuitenkin olisi taivaassa, jonka kansalaisia olemme jo nyt.

Kuolema on suuri voitto

Ja niin otan tänään lopuksi lainauksen, missä yhteenvedonomaaisesti esitetään kuoleman merkitys kristitylle matkamiehelle. Kuuluu saksalainen jumaluusoppinut Johann Gerhard, jonka teos Pyhät tutkistelemukset on jo 1600-luvun lopulta asti maamme uskovaista kansaa ruokkinut, kirjoittaa näin (vanhan suomennoksen mukaan): "Elämä on purjehdusretki, kuolo on suojaisin satama; ei ole murehdittava sitä, että omaisemme kuolevat, vaan pikemminkin on näitä onniteltava, että ovat ennättäneet satamaan... Täynnä on elämä rasiudesta, hyvä on siis sen huojennus. Kristityn viheliäisyydet kuolevat, ei kristitty itse. Matka se vain on, mitä kuolemaksi luulemme; ei se ole loppu vaan muutto. Emme menetä omaisiamme, vaan lähetämme heidät edellämme, eivät he erkaannu meistä, eivät he pois kulje; ei ole kuoloa, on vain pois pääsö. Hurskasten muutto on elämän uudistus; heidän kuolemansa on kuin suuri voitto. Omaisemme kuolevat, se tahtoo sanoa: he lakkaavat syntiä tekemästä, he lakkaavat vaivaa näkemästä, he lakkaavat viheliäisyyttä kärsimästä. He kuolevat uskossa, se on: he siirtyvät pois varjoelämästä mennäkseen todelliseen elämään, pimeydestä mennäkseen valkeuteen, ihmisten tyköä mennäkseen Jumalan luokse...Ottaisimmeko heidän tähtensä mustat vaatteet, kun he ovat valkeat vaatteet vastaan ottaneet?"

Suurten eksytysten aika

Olen puhunut tänään yksipuolisesti ja jonkun mielestä ehkä ahtaan jyrkästikin. Olen tehnyt sen tahallani, sillä elämme nykyisin niin suurten eksytysten aikaa, että asiat täytyy sanoa aivan halki. Elämme uutta valistuksen aikakautta, jolloin kaikkea muuta toimintaa pidetään tärkeänä paitsi sitä yhtä, minkä Herra Jeesus asetti ensi sijalle: evankeliumin saarnaamista. Hän ei jättänyt omilleen mitään muuta lopullista käskyä kuin yhden: lähetyksäkyn. Hän tuli tänne maan päälle pelastamaan ihmisiä synnin ja kuoleman vallasta taivaalliseen

valtakuntaansa, ja hän lähti maan päältä viimeisenä huolenaan, että hänen omansa tekisivät kaikkensa, *että* ihmisiä pelastuisi. Hän tuli tänne sen tähden, että täällä kuolla. Älkää antako niitten johtaa itseänne harhaan, jotka nykyisin korostavat aina vain sivuasioita. Väärään rauhaan nukuttavaa seireenien laulua kuullaan nyt jopa toisinaan saarnatuoleja ja kirkollista lehdistöä myöten. Vain yksi on meille lopullisesti tärkeätä, tämä: Herra Kristus on tie iankaikkiseen elämään.

Osmo Tiirilä: Kuolema

Väliotsikot toimituksen.

Valoa ristiltä 2/1999

